

Veileder for opplæringscentre

Krav i førerforskriften

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn	2
Hensikt.....	2
Målgruppe.....	2
Opplæringsssentre med egen godkjenning fra Statens jernbanetilsyn	3
Kort om godkjenning som opplæringsssenter.....	3
Førerforskriftens krav til opplæringsssentre	3
Førerforskriftens krav som retter seg mot opplæringsssentre	4
Vedtak 2011/765/EU	9
Vedlegg V og VI.....	18

Bakgrunn

I Europa er det innført felles regler for førere, og disse trådte i kraft i Norge 2011. Å forholde seg til nye forskrifter gir utfordringer for brukergruppene, både virksomheter, førere, leger og psykologer. Flere av utfordringene er felles, men vi ser også at utfordringer er tilknyttet enkelte brukergrupper, som for eksempel opplæringsssentre med egen godkjenning fra Statens jernbanetilsyn. Under er en kort liste over de områdene der vi ser at det ofte er utfordringer for disse opplæringsssentrene:

- Opplæring til sertifikat
- Kravene i vedtak 2011/765/EU
- Vedleggene til førerforskriften.

Hensikt

Hensikten med veilederen er å bidra til bedre forståelse av hva som skal til for å svare ut kravene i førerforskriften og dennes vedlegg for de enkelte målgruppene.

Tilsynet håper veilederen vil gjøre det enklere for opplæringsssentre med egen godkjenning å implementere og etterkomme kravene som stilles i førerforskriften.

Veilederen er ikke uttømmende. Alle som omfattes av førerforskriften har et selvstendig ansvar for å kjenne og etterleve jernbanelovgivningen, dette gjelder så vel virksomheter som førere og leger/psykologer.

Målgruppe

Denne veilederen retter seg mot opplæringsssentre med egen godkjenning fra Statens jernbanetilsyn. Andre målgrupper som førerforskriften retter seg mot er det utarbeidet egne veiledere til.

Dette gjelder:

- Førere
- Virksomheter
- Leger og psykologer.

For mer informasjon om kravene som retter seg mot disse gruppene, vises det til de veilederne.

Veilederen er inndelt slik at alle kravene som retter seg mot opplæringsssentre er gjengitt med en egen forklarende tekst. Veilederen er ment å skulle tydeliggjøre kravene som er stilt opplæringsssentre med egen godkjenning. Veilederen er ikke uttømmende og det vil være tilfeller der regelverket overlapper de andre målgruppene.

Opplæringsssentre med egen godkjenning fra Statens jernbanetilsyn

Kort om hvem som er opplæringsssenter

Opplæringsssenter med egen godkjenning fra Statens jernbanetilsyn er:

- 1) Jernbanevirksomhet som tilbyr opplæring av andre enn tilknyttede førere
- 2) Opplæringsssenter som ikke er tilknyttet en jernbanevirksomhet
- 3) Jernbanevirksomhet som gjennomfører opplæring av tilknyttede førere.

Denne veilederen vil omfatte kategori 1 og 2.

For kategori 3 «jernbanevirksomhet som gjennomfører opplæring av tilknyttede førere», henvises til veileder for virksomheter der dette er ytterligere beskrevet.

For å gjennomføre opplæring til sertifikat må det foreligge en godkjenning av Statens jernbanetilsyn som opplæringsssenter. Det er kun opplæringsssentre med egen godkjenning som fagskole som er unntatt dette kravet.

For jernbanevirksomhet som ønsker å tilby opplæring av andre enn tilknyttede førere må det foreligge en egen godkjenning for dette. Denne godkjenningen kommer i tillegg til eventuell godkjenning til å lære opp tilknyttede førere.

Kort om godkjenning som opplæringsssenter

Godkjenning som opplæringsssenter må søkes om hos Statens jernbanetilsyn. For å bli godkjent som opplæringsssenter må kravene i førerforskriften og vedtak 2011/765/EU være oppfylt. I en søknad om godkjenning må dette dokumenteres og beskrives. Se i veiledende tekst til vedtak 2011/765/EU som er gjengitt i dette dokumentet for mer detaljert informasjon om hva som skal beskrives i søknaden.

Et godkjent opplæringsssenter er underlagt kravene for tilsyn og kan således bli tilstand for revisjon og tilsyn fra Statens jernbanetilsyn. I tilfeller der det avdekkes brudd på regelverk og vilkår kan Statens jernbanetilsyn tilbakekalle godkjenningen.

Førerforskriftens krav til opplæringsssentre

Kravene i førerforskriften er førende for hvordan opplæring av førere skal foregå og hva som skal inngå i en opplæring. Av førerforskriften fremgår hvem som kan gjennomføre opplæring og hvilke vilkår som må være oppfylt for å bli godkjent til å gjennomføre opplæring. Videre omtaler førerforskriften organiseringen av opplæringen.

Vedlegg V og VI er opplæringsmål til sertifikat. Opplæringsssenteret må selv definere pedagogisk metode, innlæringsmål, undervisningsmetode og lignende for at målene skal være oppfylt etter endt opplæring. Vedtak 2011/765/EU gir mer konkrete krav og bestemmelser for hvordan opplæringen skal organiseres, hvordan opplæringsssenteret skal organiseres, og hvordan prøver og sensorer skal organiseres og godkjennes. Her er det eksempelvis konkrete krav til sensorer. Førerforskriftens bestemmelser og krav må ses i sammenheng med kravene og bestemmelsene i vedtak 2011/765/EU.

På neste side følger førerforskriftens bestemmelser som direkte retter seg mot opplæringsssentre. Vedtak 2011/765/EU er inkludert her.

Førerforskriftens krav som retter seg mot opplæringscentre

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder sertifisering av førere av trekraftkjøretøy på det nasjonale jernbaneliknet for en jernbanevirksomhet som har sikkerhets sertifikat eller sikkerhetsgodkjenning.

Forskriften gjelder ikke:

- a) førere som utelukkende fører skinne-/veimaskin på anleggsområde eller strekning som er disponert for arbeid
- b) førere som utelukkende fører kjøretøy for jernbanevedlikehold på anleggsområde

Forskriften her retter seg mot virksomheter, opplæringscentre, førere, leger og psykologer som rettssubjekter. Dette innebærer at forskriften inneholder krav rettet direkte mot overnevnte grupper.

Forskriften gjelder ikke for førere av trikk og t-bane.

Førere av arbeidsmaskiner som kjører tog eller skift på det nasjonale jernbaneliknet er omfattet av denne forskriften.

§ 3. Grunnkrav til førersertifisering

Førere skal være skikket og ha nødvendige kvalifikasjoner for å kunne utføre arbeidsoppgaver som er tillagt førere av trekraftkjøretøy på en selvstendig, ansvarlig og sikker måte.

Førere skal inneha et førerbevis og et sertifikat. Førerbevis og sertifikat skal alltid medbringes under framføring og kunne fremvises Statens jernbanetilsyn på forespørsel.

Hvis en fører fra en tredjestat skal føre trekraftkjøretøy utelukkende på grensekryssende strekninger av det nasjonale jernbaneliknet, kan førerens sertifiseringsdokumenter godkjennes i samsvar med bilaterale avtaler med vedkommende tredjestat.

Første ledd setter krav til skikket, egnethet og kompetanse. Brudd på bestemmelsen kan medføre tilbakekalling av førerbevis jf. § 28.

En fører må inneha førerbevis for å få sertifikat. Det vil si at en fører må ha gyldig førerbevis for å gjennomføre opplæring til sertifikat.

§ 16. Krav til opplæringsmetode

Det skal være en god balanse mellom teoretisk og praktisk opplæring. Dataassistert opplæring kan benyttes for individuell læring av driftsregler, signaleringssituasjoner osv.

Det skal være en balanse mellom teoretisk og praktisk opplæring, det vil si at det må vurderes hva som gir best læring for kandidaten slik at kandidaten kan oppnå den kompetansen som kreves for å bli sertifisert. Vedtak 2011/765/EU har ytterligere krav til opplæringsmetode.

§ 17. Krav til opplæring for førerbevis

Førere skal gjennomgå opplæring og bestå en prøve som viser deres generelle yrkeskompetanse. Opplæringen må minst omfatte målene for opplæring knyttet til førerbevis som angitt i vedlegg IV.

For førere som er borgere i en EØS-stat og som har fått sitt opplæringssertifikat i en tredjestat gjelder prinsippene for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i direktiv 2005/36/EF.

*Det vises her til opplæringen som kreves for førerbevis, også kalt førerbevisutdanningen. Vedlegg IV er mål for hva opplæringen skal oppnå. For at en fører skal kunne dokumentere at kravene er oppfylt ved søknad om førerbevis, må det foreligge bekreftelse på at føreren har bestått en prøve som viser at de har gjennomført opplæringen og bestått. Generell yrkeskompetanse menes her **førerbevisutdanningen**.*

§ 18. Krav til opplæring for sertifikat

Førere skal gjennomgå opplæring og bestå en prøve som viser deres spesifikke yrkeskompetanse. Opplæringen må minst omfatte målene for opplæring knyttet til rullende materiell i vedlegg V og infrastruktur i vedlegg VI. Førere av trekraftkjøretøy på strekninger der infrastrukturforvalters arbeidsspråk er et annet enn førerens hjemmespråk må oppfylle språkravene i vedlegg VI. Videre skal førere få opplæring i de relevante deler av virksomhetens sikkerhetsstyringssystem.

Opplæringsoppgaver og evaluering av kunnskap knyttet til infrastruktur, herunder strekningskunnskap og driftsregler, skal utføres av personer eller organer som er akkreditert eller godkjent av den EØS-staten der infrastrukturen befinner seg.

Vedlegg V og VI er formulert som mål for opplæringen. Den som skal gjennomføre opplæringen må selv definere innhold, nivå, kompetanse etc. og forholde seg til kravene i vedtak 2011/765/EU for organisering av opplæringen. For ytterligere informasjon se veiledende tekst til § 21.

Det er virksomheten som er ansvarlig for at kravene til språk er oppfylt og at språkravene er testet i henhold til kravene i forskriften.

Det er virksomheten som utsteder sertifikat til føreren, ikke opplæringsseteret.

§ 19. Periodisk prøving

Førere skal gjennomføre periodisk opplæring og prøving knyttet til kravene i § 17 og § 18.

Jernbanevirksomhetene skal i sitt sikkerhetsstyringssystem fastsette hyppigheten av de periodiske prøvene som skal avholdes etter første ledd. Dette skal omfatte alle førere som er tilknyttet virksomheten. Disse prøvene skal minst avholdes:

- a) for språkkunnskaper: hvert tredje år eller etter mer enn ett års fravær
- b) for kunnskaper om infrastruktur: hvert tredje år eller etter mer enn ett års fravær på strekningen
- c) for kunnskaper om rullende materiell: hvert tredje år.

For hver av disse prøvene skal jernbanevirksomheten bekrefte ved en erklæring på sertifikatet og i sertifikatregisteret at føreren har bestått.

Opplæringsoppgaver og evaluering av kunnskap knyttet til infrastruktur, herunder strekningskunnskap og driftsregler, skal utføres av personer eller organer som er akkreditert eller godkjent av den EØS-staten der infrastrukturen befinner seg.

Prøving for førerbevis og sertifikat er slått sammen. Det vil si at en fører ikke må gjennomføre periodisk prøving for førerbevis og periodisk prøving for sertifikat separat.

Hyppigheten fastsatt i denne forskrift er minstekrav. Virksomheter kan gjennomføre hyppigere periodisk prøving dersom de anser dette nødvendig. Periodisk prøving gjelder alle førere som virksomheten utsteder sertifikat til, inkludert innleid personell.

Virksomheten må selv sette krav til nivå, kompetansenivå og innhold i opplæringen.

§ 20. Krav om sensorer

Prøver i forbindelse med opplæring etter § 17 og § 18 skal overvåkes og evalueres av sensorer godkjent i henhold til kravene i vedtak 2011/765/EU. Opplæringssenter som er godkjent som fagskole og jernbanevirksomheter kan selv godkjenne sensorer som oppfyller disse kravene. Øvrige sensorer godkjennes av Statens jernbanetilsyn.

§ 20a. Prøver i forbindelse med opplæring etter § 17 og § 18 skal foregå i henhold til kravene i vedtak 2011/765/EU.

Virksomheter som godkjenner sensorer må ha dokumentert i sitt sikkerhetsstyringssystem hvordan kravene i vedtak 2011/765/EU er oppfylt.

Det foreligger egne kommentarer til vedtak 2011/765/EU.

Virksomheter som gjennomfører opplæring og prøving til førerbevis og sertifikat skal dokumentere i sitt sikkerhetsstyringssystem hvordan kravene i vedtak 2011/765/EU er oppfylt.

§ 21. Opplæringscentre

Opplæringscentre som utfører opplæring av førere i henhold til § 17 skal være godkjent som fagskole etter lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning (fagskoleloven). Slike opplæringscentre kan også utføre opplæring i henhold til § 18.

Jernbanevirksomheter kan lære opp tilknyttede førere i henhold til § 18. Jernbanevirksomheter som utfører opplæring av andre enn tilknyttede førere må ha godkjenning av Statens jernbanetilsyn.

Opplæringscentre som utfører opplæring av førere i henhold til § 18 må ha godkjenning av Statens jernbanetilsyn.

For å bli godkjent som opplæringscenter må de relevante kravene i vedtak 2011/765/EU være oppfylt.

Det er kun godkjent fagskole som kan gjennomføre opplæring til førerbevis. Godkjent fagskole kan også gjennomføre opplæring til sertifikat. For å bli godkjent som fagskole gjelder kravene i «Fagskoleloven». Det er NOKUT som godkjenner fagskoler i Norge og det henvises således til denne instansen for ytterligere informasjon om fagskole og kravene til fagskole.

Opplæringscentre som skal gjennomføre opplæring av førere til sertifikat eller deler av sertifikat, må ha egen godkjenning av Statens jernbanetilsyn. For å bli godkjent som opplæringscenter må kravene i vedtak 2011/765/EU være oppfylt.

Vedtak 2011/765/EU setter krav til organisering av en slik opplæring. Vedlegg V og VI i denne forskrift setter krav til målene for opplæringen. Virksomheter og opplæringscentre må selv definere innhold, nivå, kompetansenivå og pensum og innlæringsmetode for opplæringen.

§ 24. Register over opplæringscentre m.m.

Statens jernbanetilsyn skal føre et offentlig register over opplæringscentre og personer med godkjenning etter kapittel 5 og 6.

Alle godkjente opplæringscentre står oppført med kontaktinformasjon på sjt.no.

§ 27. Tilsyn og kontroll

Statens jernbanetilsyn fører tilsyn med at førere, jernbanevirksomheter, leger, psykologer, sensorer og opplæringscentre overholder bestemmelsene i denne forskriften. Enhver plikter å gi Statens jernbanetilsyn de opplysninger det krever for å utføre sine oppgaver, samt for samme formål å gi tilsynsmyndigheten adgang til anlegg, herunder lokaler, utstyr og annet materiell knyttet til jernbanevirksomheten.

Hvis Statens jernbanetilsyn anser at en bestemt fører utgjør en alvorlig trussel for sikkerheten ved jernbanen, skal Statens jernbanetilsyn umiddelbart treffe de nødvendige tiltak, herunder stanse trekraftkjøretøyet og forby føreren å føre trekraftkjøretøy så lenge det er nødvendig. Statens jernbanetilsyn skal underrette EFTAs overvåkingsorgan og andre vedkommende myndigheter om slike beslutninger.

Førere som kjører tog eller skift uten å inneha førerbevis eller som ikke er sertifisert for vedkommende materiell eller strekning skal nektes videre kjøring. Statens jernbanetilsyn kan inndra førerbeviset på stedet. § 29 første ledd gjelder tilsvarende.

En uavhengig vurdering av fremgangsmåtene for tilegning og vurdering av yrkesmessig kompetanse, samt av systemet for utstedelse av førerbeviser, skal utføres hvert femte år. Dette kravet gjelder ikke jernbaneforetak med sikkerhets sertifikat eller infrastrukturforvalter med sikkerhetsgodkjenning. Vurderingen skal utføres av kvalifiserte personer som ikke selv er involvert i de berørte virksomhetene.

Statens jernbanetilsyn kan gjennomføre revisjon og tilsyn med opplæringscentre for å kontrollere at kravene i forskriften er oppfylt. I disse tilfeller plikter godkjent opplæringscenter å gi statens jernbanetilsyn innsyn i dokumenter, anlegg, lokaler og annet materiell dersom dette kreves.

Vedtak 2011/765/EU

Artikkel 1. Formål og virkeområde

I denne beslutning fastsettes kriteriene for godkjenning av opplæringscentre som tilbyr yrkesopplæring til lokomotivførere og lokomotivførerkandidater, kriteriene for godkjenning av sensorer for lokomotivførere og lokomotivførerkandidater og kriteriene for organisering av prøver i samsvar med direktiv 2007/59/EF.

Den får anvendelse på

a) opplæringscentre som tilbyr opplæringskurs til lokomotivførere og lokomotivførerkandidater, for opplæringsoppgaver spesifisert i artikkel 23 i direktiv 2007/59/EF,

b) sensorer for lokomotivførere, som har tillatelse til å kontrollere kompetansen til lokomotivførerkandidater eller lokomotivførere som skal sertifiseres i samsvar med artikkel 25 i direktiv 2007/59/EF.

Denne forskrift gjelder for alle som ønsker å gjennomføre opplæring til sertifikat. Alle som ønsker å gjennomføre opplæring til sertifikat må søke om godkjenning hos Statens jernbanetilsyn.

Opplæringscentre her menes virksomheter som innehar sikkerhetsgodkjenning/sertifikat, og opplæringscentre som innehar egen godkjenning.

Denne forskrift setter krav til hvordan opplæringscentre og virksomheter skal organisere opplæring til sertifikat.

Alle virksomheter som ønsker å gjøre deler av opplæringen selv, må inneha godkjenning fra Statens jernbanetilsyn. Godkjenningen tildeles ved søknad om sikkerhets sertifikat/godkjenning, og omfanget av opplæringen som kan foregå baseres på søknadens dokumenterte beskrivelse av opplæring.

Artikkel 2. Definisjoner

I denne beslutning menes med:

a) «søker» en instans, eller en enkeltperson som har etablert et selskap som søker om godkjenning til å tilby opplæringskurs i forbindelse med opplæringsoppgaver nevnt i artikkel 23 nr. 5 og 6 i direktiv 2007/59/EF, herunder en enkeltperson som søker om å bli godkjent som sensor i henhold til artikkel 25 nr. 1 og 2 i direktiv 2007/59/EF,

b) «instruktør» en person med relevante ferdigheter og relevant kompetanse til å planlegge, organisere og gjennomføre opplæringskurs,

c) «sensor» en person med relevante ferdigheter og relevant kompetanse som er godkjent til å gjennomføre og bedømme prøver i henhold til direktiv 2007/59/EF,

d) «prøve» en prosess for å kontrollere en lokomotivførers eller en lokomotivførerkandidats kompetanse i samsvar med direktiv 2007/59/EF på én eller flere måter, f.eks. skriftlig, muntlig eller praktisk,

En søker her kan være et opplæringscenter, virksomhet, eller en enkeltperson som har etablert et selskap og som ønsker å tilby opplæring. En søker her vil også være en enkeltperson som søker om godkjenning til å være sensor.

Virksomheter som innehar sikkerhetsgodkjenning/sertifikat er «søker» i regi av å søke om sikkerhets sertifikat/godkjenning. Dersom virksomheter ønsker å drive et opplæringscenter som tilbyr opplæring til andre enn egne tilknyttede førere, må de søke om dette i egen søknad som opplæringscenter.

Artikkel 2. Definisjoner

fortsatt

e) «prøvesenter» en instans som er etablert for å tilby prøver til lokomotivførere i samsvar med artikkel 25 i direktiv 2007/59/EF,

f) «godkjenning» en formell erklæring om en persons kompetanse, eller om den kompetansen en instans har til å gjennomføre opplæringsoppgaver eller prøver som er utstedt av en myndighet som medlemsstaten har utpekt for dette formål,

g) «vedkommende myndighet» den vedkommende myndigheten som er definert i artikkel 3 i direktiv 2007/59/EF, eller ethvert annet organ som medlemsstaten har utpekt, eller som den vedkommende myndigheten har gitt i oppgave å godkjenne opplæringscentre og sensorer gjennom delegering.

Bokstav f) godkjenning her utstedes av Statens jernbanetilsyn.

Bokstav g) vedkommende myndighet her er Statens jernbanetilsyn.

KAPITTEL 2 Opplæringscentre

Artikkel 3. Uavhengighet og upartiskhet

Opplæringscentre skal gi opplæringskurs på en upartisk måte for alle deltakere.

Særlig dersom et opplæringscenter tilbyr opplæring til personer som er ansatt i selskapet som eier opplæringscenteret, samt til andre personer, skal opplæringen gjennomføres uavhengig av interessene til selskapet som eier opplæringscenteret, og skal være upartisk for alle deltakere.

Opplæringscentre skal anvende de samme reglene på personer som er ansatt i selskapet som eier opplæringscenteret, som på andre personer. Medlemsstatene skal sørge for å iverksette tiltak som sikrer at dette prinsippet overholdes.

Det stilles her krav til at opplæringen skal være upartisk, slik at alle som deltar i opplæring i regi av et opplæringscenter skal behandles og vurderes likt. Dette må beskrives og kunne dokumenteres av opplæringscenteret. Dette gjelder opplæringscentre i regi av virksomhetens sikkerhetsattest/ - godkjenning, og opplæringscentre med egen godkjenning fra Statens jernbanetilsyn.

Statens jernbanetilsyn kan ved tilsyn og revisjon kontrollere om dette kravet er ansett oppfylt.

Artikkel 4. Kompetansekrav

1. En søker skal demonstrere tekniske kompetanse og kompetanse om driften, og evne til å organisere opplæringskurs som passer til opplæringsoppgavene. Søkeren skal være tilstrekkelig bemannet og utstyrt og drive virksomheten i et miljø som egner seg til opplæring med sikte på å forberede lokomotivførere til prøver for å få eller vedlikeholde lisenser og sertifikater i samsvar med direktiv 2007/59/EF.

2. Søkere skal særlig

a) ha en effektiv ledelsesstruktur, for å sikre at lærere og instruktører har tilstrekkelige kvalifikasjoner og tilstrekkelig erfaring i henhold til kravene fastsatt i direktiv 2007/59/EF,

b) ha personale, ressurser, utstyr og lokaler som passer til den opplæringen som tilbys, og til det beregnede antallet elever,

c) sikre at praktisk opplæring gis av instruktører som har både et gyldig lokomotivfører-sertifikat og et gyldig sertifikat som omfatter opplæringstemaet eller en lignende type linje/ rullende materiell, og som har yrkespraksis som fører av minst tre års varighet; når instruktøren ikke har et gyldig sertifikat for den relevante infrastrukturen eller det relevante rullende materiellet, skal en fører som har sertifikat for den nevnte infrastrukturen eller det nevnte rullende materiellet, være til stede under opplæringen, i samsvar med artikkel 4 nr. 2 bokstav e) i direktiv 2007/59/EF,

Søker her gjelder alle som skal være opplæringscenter, så vel virksomheter som innehar sikkerhetssertifikat/godkjenning og opplæringscentre.

Dette er å anse som et overordnet krav til hvordan virksomheter og opplæringscentre skal organisere opplæring til sertifikat.

Artikkel 4 danner grunnlaget for organiseringen av opplæringen.

Det settes her krav til organisering, til at søkeren innehar riktig og tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre opplæring (herunder undervisere/lærere, instruktører o.l.), at de innehar kompetanse om driften (herunder hva det skal gis opplæring i), og at de kan gi den opplæringen som kreves. Videre settes det krav til at søkeren må inneha korrekt utstyr for å kunne gjennomføre opplæringen, at søkeren er tilstrekkelig bemannet, og at opplæringen skjer i et miljø som tilsier at lokføreren får den opplæringen som trengs for å kunne operere og bli sertifisert.

For virksomheter som innehar sikkerhetssertifikat/godkjenning så er dette en del av sikkerhetsstyringssystemet. Intensjonen i direktivet er at disse ikke nødvendigvis skal opprette et eget sikkerhetsstyringssystem for opplæringsdelen, men at dette skal integreres i eksisterende sikkerhetsstyringssystem i henhold til kravene i sikkerhetsstyringsforskriften. Det vil i en søknad om godkjenning som opplæringscenter for en virksomhet, legges stor vekt på hvordan virksomheten i sitt sikkerhetsstyringssystem ivaretar kravene i sikkerhetsstyringsforskriften og kravene i denne forskrift.

For opplæringscentre som ikke er tilknyttet en virksomhet, så må disse strukturene opprettes slik at de oppfyller kravene i førerforskriften. Det vil si at et opplæringscenter må utarbeide et eget styringssystem og et kvalitetsstyringssystem. Videre stilles det krav til en effektiv ledelsesstruktur.

Punkt 2 danner rammene for opplæringen, og kan sammenlignes med en skolestruktur. Punkt 2 bokstav a-h vil vektlegges i en søknadsprosess. Alle disse momentene må være beskrevet, dokumentert og kravene oppfylt for at en godkjenning kan innvilges. Nivået på opplæringen og omfanget må beskrives, da dette vil danne grunnlaget for godkjenningen som innvilges.

a) Dette krav er satt for å sikre at lærere, undervisere og instruktører har tilstrekkelig kvalifikasjoner og erfaring og således oppfyller kravene i førerforskriften.

b) Den som skal gjennomføre opplæring må dokumentere at de har personale, ressurser (annet personell, økonomi m.m.), utstyr og lokaler som passer til den opplæringen som skal gis. Det vil si at den som skal gjennomføre opplæring må dokumentere dette og dokumentere at disse punktene er tilpasset den opplæringen som skal gis.

c) Her settes det ytterligere krav til instruktører. Dersom en instruktør ikke innehar sertifikat på gjeldende kjøretøy eller infrastruktur skal en fører som er sertifisert på gjeldende kjøretøy eller infrastruktur være tilstede under opplæringen. Yrkespraksis her menes som utøver av yrket lokfører.

Artikkel 4. Kompetansekrav fortsatt

d) angi metodikken de vil bruke for å sikre innholdet, opplæringskursenes organisering og varighet, opplæringsplanene og kompetanseordningene,

e) sørge for å ha systemer for registrering av opplæringsvirksomheter, herunder opplysninger om deltakere, instruktører, antall kurs og formålet med dem,

f) ha et etablert kvalitetsstyringssystem eller tilsvarende framgangsmåter for å overvåke samsvar med og egnethet av systemene og framgangsmåtene, for å sikre at opplæringen som gis, tilfredsstillende kravene fastsatt i direktiv 2007/59/EF,

g) sørge for kompetansestyring, løpende opplæring og tiltak for å holde instruktørens yrkesferdigheter oppdatert,

h) demonstrere framgangsmåter for å holde opplæringsmetoder, -verktøy og -utstyr oppdatert, herunder opplæringslitteratur, opplæringsprogramvare, dokumenter skaffet til veie av infrastrukturforvaltningen, som f.eks. regelbøker om driftsregler, signaler eller sikkerhetssystemer.

3. En medlemsstat kan innføre tilleggskrav til opplæringen knyttet til infrastrukturen på sitt eget territorium.

4. Søkere som ønsker å gi opplæring i særskilt kommunikasjon og terminologi for jernbanedrift og sikkerhetsrutiner, skal sende sin søknad til vedkommende myndighet i den medlemsstaten der infrastrukturen som kommunikasjonen og terminologien omhandler, befinner seg.

d) Metodikk her viser til pedagogikk. Metodikken skal sikre innholdet i opplæringsplanene (fagplaner) og sikre innholdet i kompetanseordningene, så vel som opplæringskursenes organisering og varighet. Søker må således dokumentere at innholdet er av en slik grad at det oppfyller kravene, og at lengden på opplæringen er i henhold til mengden innhold i opplæringsplanen. Det skal videre beskrives hvordan man gjennomfører opplæringen, teoretisk og praktisk.

e) Søker må fremlegge dokumentasjon på at det er opprettet registre og systemer for registrering av opplæringsvirksomheten. Det vil inkludere opplysninger om deltakere, antall kurs, formålet med dem.

f) Kvalitetsstyringssystem skal sikre at opplæringen som gis tilfredsstillende kravene i førerforskriften, herunder også målene slik de er angitt i vedlegg V og VI.

g) Søker må dokumentere kompetansestyring, herunder at personale er oppdatert på sitt fagfelt til enhver tid.

h) Søkeren må dokumentere at det er etablerte systemer for å oppdatere alle elementene som kreves for å drive et opplæringscenter. Dette inkluderer alle momentene beskrevet i punkt a til g. I bokstav h er det videre beskrevet eksplisitt at opplæringslitteratur, programvare og dokumenter fra infrastrukturforvalter må være oppdatert til enhver tid. Det er således viktig at søkeren kan demonstrere framgangsmåter og systemer for hvordan dette skal oppdateres.

Dersom det foreligger særnorske forhold på norsk infrastruktur kan det fastsettes nærmere krav til opplæring av disse forholdene. Dersom det foreligger særnorske forhold på norsk infrastruktur kan det fastsettes nærmere krav til opplæring av disse forholdene.

Søker her menes opplæringscenter. Dersom et opplæringscenter ønsker å gi opplæring i språkravene, må det søkes særskilt om dette.

Artikkel 5. Opplæringscentre som tilhører et jernbaneforetak eller en infrastrukturforvaltning

1. En medlemsstat kan tillate at en søker som tilhører et jernbaneforetak eller en infrastrukturforvaltning, og som oppfyller alle kravene fastsatt i artikkel 4 i denne beslutning, godkjennes i kombinasjon med sikkerhetssertifiserings- eller sikkerhetsgodkjenningsprosessen i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/49/EF(1), når søkeren utelukkende gir opplæring til ansatte i det selskapet søkeren tilhører.

2. I så fall kan godkjenningserklæringen vises på det relevante sikkerhetssertifikatet eller den relevante sikkerhetsgodkjenningen.

3. Arbeidsorganisasjon og -ledelse hos søkeren omhandlet i nr. 1 skal være strukturert på en slik måte at interessekonflikter unngås.

Det refereres her til førerforskriften § 21 om opplæringscentre og virksomheters rett til å gjennomføre opplæring av egne ansatte førere.

Det legges vekt på at kravene i artikkel 4 må være oppfylt for å kunne inneha en slik godkjenning på sikkerhetssertifikatet/godkjenning.

Statens jernbanetilsyn utsteder godkjenning som opplæringscentre på sikkerhetssertifikat/-godkjenning. Ved søknad om sikkerhetssertifikat/-godkjenning vil tilsynet vurdere innsendt dokumentasjon, og utstede sikkerhetssertifikat/-godkjenning på bakgrunn av denne. Ved endringer skal det sendes melding til Statens jernbanetilsyn. Endring her vil være at man endrer opplæringsregimet.

Artikkel 6. Ny eller nyutstyrt linje og nylig innført rullende materiell

1. Med hensyn til nye eller nylig utstyrte linjer eller nylig innført rullende materiell kan en medlemsstat spesifisere vilkår som et godkjent opplæringscenter kan benytte som grunnlag for å organisere praktisk opplæring, som avviker fra artikkel 4 nr. 2 bokstav c).

Bruken av dette unntaket skal være strengt begrenset til det tilfellet der det ennå ikke finnes en instruktør som har et sertifikat som allerede omfatter den nye eller nylig utstyrte linjen eller det nye rullende materialet.

Opplæringen skal oppfylle alle kravene i artikkel 4 nr. 2 bokstav c) med hensyn til sertifikatet, med hensyn til sertifikatet fastsatt i artikkel 14 og 15 i direktiv 2007/59/EC og med hensyn til den perioden med yrkespraksis som kreves.

Dette er en unntaksbestemmelse som kun gjelder nye linjer, linjer med helt nytt utstyr (eks. signalanlegg) og nytt kjøretøy. Det vises til annet ledd som beskriver at unntaksbestemmelsen har begrensninger, og skal kun brukes i tilfeller der det ikke finnes en instruktør som har sertifikat på nye eller nylig utstyrte linjer, eller helt nytt materiell.

KAPITTEL 3 Sensorer

Artikkel 7. Uavhengighet og upartiskhet

Søkere skal bekrefte at de vil gjennomføre prøvene på en upartisk måte uten forskjellsbehandling, fri for alle former for press og belønning som kan påvirke bedømmingen av prøveresultatene og måten prøvene gjennomføres på.

For dette formål skal den vedkommende myndigheten utarbeide en erklæring innarbeidet i et søknadsskjema som søkeren skal undertegne.

Søkere her vises til definisjonen i artikkel 2 i denne forskrift.

Dette punktet er særdeles viktig for å unngå at opplæringscentre godkjenner eller underkjenner kandidater basert på andre kriterier enn resultatene til kandidaten. Alle kandidater skal ha en lik mulighet.

Søknadsskjema med erklæring vil komme innen kort tid og vil ligge på sjt.no.

Artikkel 8. Kompetansekrav

1. Søkere skal ha kompetanse og erfaring innenfor det området de ønsker å avholde prøver for.

Den nødvendige erfaringen skal være samlet i løpet av en yrkespraksis på minst fire år innenfor en periode på høyst fem år før søknadsdatoen.

Den nødvendige perioden med yrkeserfaring kan omfatte perioder med erfaring som leder for lokomotivførere som har et gyldig lokomotivførersertifikat og et tilleggssertifikat, eller som instruktør i forbindelse med opplæringsoppgaver som er relevante for den innsendte søknaden.

2. Med hensyn til praktiske prøver om bord på togene skal søkeren ha både et gyldig lokomotivførersertifikat og et gyldig sertifikat som omfatter temaet for prøven eller en lignende type linje/rullende materiell. Når instruktøren ikke har et gyldig sertifikat for den infrastrukturen eller det rullende materialet som prøven gjelder, skal en fører som har sertifikat for den nevnte infrastrukturen eller det nevnte rullende materialet, være til stede under opplæringen, i samsvar med artikkel 4 nr. 2 bokstav e) i direktiv 2007/59/EF.

Søkeren skal ha en yrkespraksis på minst fire år som fører, opparbeidet i en periode på høyst fem år før søknadsdatoen. Søkerens kunnskap skal være oppdatert på søknadstidspunktet.

Søkeren her menes sensoren.

Dette er kompetansekrav til sensorer som skal gjennomføre prøver etter kravene i førerforskriften. Disse kravene gjelder selv om en virksomhet kun gjennomfører strekningskunnskap og typeopplæring, og ikke gjennomfører opplæring på hele lokførerutdanningen.

Opplæringscenteret/sensoren må dokumentere at kravene til kompetanse er oppfylt. For virksomheter som har sikkerhets sertifikat/sikkerhetsgodkjenning må dette kraves også ses i sammenheng med sikkerhetsstyringsforskriften kapittel 5.

Søkeren her menes sensor.

Søkeren skal ha gyldig førerbevis og gyldig sertifikat for gjeldende kjøretøy og strekning/infrastruktur, eller lignende type linje/kjøretøy. Dersom søkeren ikke innehar sertifikat for gjeldende kjøretøy/infrastruktur må det være en sertifisert fører tilstede under prøven, Det vil si, at der det i annet punktum omtales instruktør, menes sensor. Dette framgår også av den engelske teksten.

Artikkel 8. Kompetansekrav fortsatt

3. For søkerne gjelder i tillegg følgende minstekriterier:

a) de skal ha lytte- og talekompetanse på prøvespråket tilsvarende minst nivå B2 i Framework for Language Competence, fastsatt av Europarådet(1),

b) de skal ha de ferdigheter og den pedagogiske egnethet som kreves for å gjennomføre prøver, og ha grundig kunnskap om de relevante prøvemethodene og prøvedokumentene,

c) de skal vise hvordan de vil holde sin yrkeskompetanse oppdatert med hensyn til emnene de avholder prøver i,

d) de skal være kjent med sertifiseringsordningen for lokomotivførere

4. En medlemsstat kan fastsette tilleggskrav til sensorer som gjennomfører prøver knyttet til medlemsstatens egen infrastruktur.

Søkere her menes sensorer og instruktører.

Bokstav a) språkkravet gjelder for alle som skal utføre opplæring av førere.

Bokstav b) henspiller tilbake på artikkel 4 bokstav d) og krav til metodikk. Det stilles krav til at sensorer har de ferdigheter og den pedagogiske egnetheten som kreves for å gjennomføre prøver, herunder at sensorene har ferdigheter og egnethet i henhold til metodikken angitt i artikkel 4 bokstav d). Det er opplæringscenteret som fastsetter metodikk og som må sørge for at sensorer oppfyller disse kravene.

Bokstav c) setter et eget krav til sensoren/søkeren for hvordan vedkommende skal kunne opprettholde sin kompetanse. Dette henspiller videre til artikkel 4 bokstav g).

Bokstav d) viser her til forskriften i sin helhet. Søkeren må ha kjennskap til kravene i førerforskriften og sertifiseringsordningen i henhold til førerforskriften.

Dersom det foreligger særnorske forhold på norsk infrastruktur kan det fastsettes nærmere krav til sensorer som gjennomfører prøver av disse forholdene.

KAPITTEL 4 Organisering av prøver

Artikkel 9. Felles kriterier for organisering av prøver

Prøver som organiseres for å vurdere lokomotivføreres kompetanse i samsvar med artikkel 25 i direktiv 2007/59/EF, skal oppfylle følgende kriterier:

- a) for prøver som gjennomføres av to eller flere personer, skal den personen som leder prøven være en godkjent sensor i samsvar med bestemmelsene i denne beslutning,
- b) dersom prøven gjelder den praktiske delen av lokomotivførernes kompetanse, skal sensoren ha sertifikat som lokomotivfører og et tilleggssertifikat som gir tillatelse til å bruke infrastrukturen, og til å føre det rullende materiellet som er tema for prøven, eller en lignende type linje/rullende materielle; når sensoren ikke har et gyldig sertifikat for den infrastrukturen eller det rullende materiellet som prøven gjelder, skal en fører som har sertifikat for den nevnte infrastrukturen eller det nevnte rullende materiellet, være til stede under prøven, i samsvar med artikkel 4 nr. 2 bokstav e) i direktiv 2007/59/EF,
- c) prøvene skal gjennomføres på en åpen måte og vare lenge nok til å vise med tilstrekkelig dokumenterte bevis at alle de relevante 6 emnene i vedleggene til direktiv 2007/59/EF er dekket,
- d) i tilfeller der en sensor som deltar på prøven, gav opplæring om det emnet prøven gjelder, til lokomotivføreren eller lokomotivførerkandidaten, skal en annen sensor, som ikke var involvert i den forberedende opplæringen, gjennomføre prøven,
- e) en prøve skal utarbeides med særlig vekt på fortrolig behandling av de spørsmålene som vil bli stilt under prøven.

Kapittel 4 omhandler organisering av prøving. En søker må dokumentere at disse kravene er oppfylt.

Bokstav c) viser her til vedlegg IV, V og VI i førerforskriften. Det settes her krav til lengde på prøven, det vil si at metodikk angitt i artikkel 4 bokstav d) i denne forskrift kommer til anvendelse.

Bokstav d) må ses i sammenheng med artikkel 7 i denne forskrift. Dette er for å sikre uavhengighet og partisk gjennomføring av prøver og vurdering av føreren.

Bokstav e) beskriver at prøver må utarbeides slik at det ikke kan foreligge mulighet for juks. Søkeren må demonstrere at de har systemer for å ivareta konfidensialitet i forbindelse med prøving, herunder at innholdet i prøven behandles fortrolig. Dette gjelder både spørsmålene og svarene.

Artikkel 10. Ny eller nyutstyrt linje og nylig innført rullende materiell

Med hensyn til nye eller nylig utstyrte linjer eller nylig innført rullende materiell kan en medlemsstat spesifisere vilkår som en godkjent sensor kan benytte som grunnlag for å gjennomføre prøver, som avvik fra artikkel 9.

Bruken av dette unntaket skal være strengt begrenset til det tilfellet der det ennå ikke finnes en instruktør som har et sertifikat som allerede omfatter den nye eller nylig utstyrte linjen eller det nye rullende materialet.

Oppfølgingen skal oppfylle alle kravene i artikkel 4 nr. 2 bokstav c) med hensyn til sertifikatet, med hensyn til sertifikatet fastsatt i artikkel 14 og 15 i direktiv 2007/59/EC og med hensyn til den perioden med yrkespraksis som kreves.

Dette er en unntaksbestemmelse som kun gjelder nye linjer, linjer med helt nytt utstyr (eks. signalanlegg) og nytt kjøretøy. Det vises til annet ledd som beskriver at unntaksbestemmelsen har begrensninger, og skal kun brukes i tilfeller der det ikke finnes en instruktør som har sertifikat på nye eller nylig utstyrte linjer, eller helt nytt kjøretøy

KAPITTEL 5 Sluttbestemmelser

Artikkel 11. Overgangsperiode

Dersom et jernbaneforetak eller en infrastrukturforvaltning allerede har valgt ut sensorer med sikte på å gjennomføre prøver for sine egne ansatte, i samsvar med nasjonale bestemmelser og krav som får anvendelse før denne beslutning trer i kraft, kan en medlemsstat beslutte at de nevnte utvalgte sensorene får lov til å fortsette å gjennomføre prøver i samsvar med følgende vilkår:

a) jernbaneforetaket eller infrastrukturforvaltningen har valgt ut sensoren innenfor rammen av et sikkerhetssertifikat eller en sikkerhetsgodkjenning som er utstedt i samsvar med direktiv 2004/49/EF, og innenfor de grenser for virkeområdet som den vedkommende myndigheten har fastsatt, og inntil utløpet av dette sikkerhetssertifikatet eller denne sikkerhetsgodkjenningen,

b) jernbaneforetaket eller infrastrukturforvaltningen skal kontrollere at de fastsatte kravene i denne beslutning med hensyn til sensorer som de har valgt ut, er oppfylt; dersom en sensor ikke oppfyller et krav, skal jernbaneforetaket eller infrastrukturforvaltningen treffe egnede tiltak for å sikre at kravene til sensorer blir oppfylt.

Bestemmelsen angir en overgangsperiode for sensorer som allerede er oppnevnt før ikrafttredelse av vedtak 2011/656/EU, og at disse kan fortsette på gitte vilkår inntil utløpet av sikkerhetssertifikat/godkjenning. Ettersom de aktuelle sertifikatene maksimalt løper i 5 år, vil denne bestemmelsen snart bli lite aktuell.

Vedlegg V og VI

Vedleggene inneholder minimumskrav til mål for opplæringen til sertifikat. Disse kravene tilsvarer regelverket i EU.

Virksomheten må på et selvstendig grunnlag analysere oppgavene føreren har og på dette grunnlag utarbeide en oversikt over hvilke kvalifikasjoner kandidaten skal ha etter endt opplæring.

Virksomhetens beskrivelse av mål for opplæringen må utarbeides slik at det er mulig å forstå hvilket nivå som skal oppnås, være målbart og klart.

For opplæringen skal planen inneholde beskrivelse av faglige innhold, oppbygging og sammenheng, hva som er teoretisk og praktisk opplæring, hvilke læringsaktiviteter som skal benyttes, hvilke former for undervisning som benyttes og hvordan vurdering skal foregå osv.

For krav til utarbeidelse av opplæring for førere, se også vedtak 2011/765 med kommentarer og veiledningen.

Vedlegg V. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet

Etter å ha fullført den særlige opplæringen for rullende materiell, må førere kunne følgende:

1. Prøvinger og kontroller før avgang

Førere må kunne:

- skaffe den dokumentasjonen og det utstyr som er nødvendig,
- kontrollere trekkraftkjøretøyets kapasitet,
- kontrollere de opplysningene som er ført inn i dokumentene om bord,
- påse, ved å utføre de angitte kontroller og prøvinger, at trekkraftkjøretøyet er i stand til å gi nødvendig trekkraft, og at sikkerhetsutstyret virker,
- kontrollere tilgjengeligheten av og funksjonaliteten til det foreskrevne verne- og sikkerhetsutstyret ved overtakelse av et trekkraftkjøretøy eller ved starten av en tur,
- utføre alle rutinemessige forebyggende vedlikeholdsoperasjoner.

Angir hva fører skal være i stand til å kontrollere og teste før avgang på det aktuelle kjøretøyet herunder at fører skal kunne skaffe relevant dokumentasjon og utstyr (som for eksempel instruks for kjøretøyet og vognopptak).

I sjette strekpunkt forutsettes det ikke at fører skal forestå egentlige vedlikeholdsoppgaver for kjøretøyet, men rutinemessige relevante kontroller som er beskrevet i sjekklister for kjøretøyet.

Vedlegg V. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet

fortsatt

2. Kunnskap om rullende materiell

For å kunne føre et trekraftkjøretøy må førere være kjent med de betjeningshendler og indikatorer de har til disposisjon, særlig slike som gjelder:

- trekraft,
- bremsing,
- trafiksikkerhetstilknnyttede elementer.

For å kunne oppdage og lokalisere uregelmessigheter i rullende materiell, rapportere disse og avgjøre hva som kreves for å reparere disse, og i visse tilfeller å kunne treffe praktiske tiltak, må førere være kjent med:

- mekaniske strukturer,
- fjærings- og sammenkoblingsutstyr,
- hjul og boggier,
- sikkerhetsutstyr,
- drivstofftanker, drivstofftilførselssystem, eksosanlegg,
- betydningen av merker inne i og utenpå det rullende materialet, særlig de symboler som benyttes for transport av farlige gods,
- ferdregistreringssystemer,
- elektriske systemer og trykkluftsystemer,
- systemer for strømavtaking og høyspenningssystemer,
- kommunikasjonsutstyr (togradio osv.),
- organisering av turer,
- de hoveddelene det rullende materialet består av, deres formål samt de innretninger som er spesifikke for vogner, særlig nødbremseinnetninger (Systemet for å stanse toget ved utlufting av hovedledningen.),
- bremsesystem,
- de deler som er spesifikke for motorvogner,
- motorer og transmisjon.

3. Prøving av bremsene

Førere må kunne:

- før avgang kontrollere og beregne at togets bremskraft tilsvarer den bremskraften som kreves for linjen, slik det er angitt i togets dokumenter,
- kontrollere funksjonen til de ulike bestanddelene av bremsesystemet for trekraftkjøretøyet og eventuelt for hele toget, før avgang, ved oppstart og underveis.

Fastsetter at fører skal være fortrolig med kjøretøyets kontrollrutiner og indikatorer, herunder særlig traksjons-, bremse- og sikkerhetsrelaterte systemer.

I annet ledd fastsettes det at fører skal være fortrolig med de opplistede tekniske forhold på kjøretøyet for å kunne detektere og lokalisere uregelmessigheter. Det forventes imidlertid ikke at fører skal forestå egentlige vedlikeholdsoppgaver og reparasjoner for kjøretøyet.

Med strekpunktet organisering av turer menes at fører skal være kjent med hvordan systemet for hvordan ruter og ordrefordeling utstedes både i normal- og avvikssituasjoner hvis det finnes et slikt system i trekraftkjøretøyet.

Punktet angir at fører skal kunne være i stand til å beregne, kontrollere og teste togets bremsfunksjoner mv. både før kjøring og under kjøring.

Vedlegg V. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet

fortsatt

4. Kjøre måte og togets høyeste hastighet i forhold til linjens egenskaper

Førere må kunne

- merke seg informasjon de har fått før avgang,
- avgjøre type kjøring og fartsgrense for toget på grunnlag av variabler som fartsbegrensninger, værforhold eller signaleringsendringer.

5. Føring av toget på en måte som ikke skader installasjoner eller kjøretøyer

Førere må kunne

- benytte alle tilgjengelige kontrollsystemer i samsvar med gjeldende regler,
- starte toget under hensyn til adhesjons- og kraftbegrensninger,
- anvende bremsene for å minske farten og stanse, idet det tas hensyn til det rullende materialet og installasjonene.

6. Uregelmessigheter

Førere må

- kunne være oppmerksomme med hensyn til uvanlige hendelser under framføring av toget,
- kunne inspisere toget og identifisere tegn på uregelmessigheter, skille mellom disse, treffe tiltak i samsvar med deres relative betydning og forsøke å avhjelpe dem, men alltid slik at sikkerheten til jernbanetrafikken og til personer blir prioritert,
- kjenne til tilgjengelige midler for vern og kommunikasjon.

7. Driftshendelser og ulykker, brann og personulykker

Førere må

- kunne treffe tiltak for å beskytte toget og tilkalle assistanse i tilfelle av en ulykke som involverer personer om bord i toget,
- kunne slå fast om toget transporterer farlig gods og identifisere dette på grunnlag av togets dokumenter og vognlister,
- kjenne framgangsmåtene for evakuering av et tog i nødsfall.

Angir krav til at fører på grunnlag av informasjonen som gis skal være i stand til å fastsette hastigheten for kjøringen av toget.

Fastsetter krav til at fører skal kunne være i stand til å fremføre (igangsette, regulere hastighet og bremse) toget for de forskjellige kjøretøytyper og aktuelle forhold med korrekt hastighet samt benytte aktuelle relevante togkontrollsystemer i henhold til bestemmelsene.

Angir at fører må være oppmerksom på uregelmessigheter med relevans for togets kjøring. På samme måte skal fører kunne inspisere og identifisere uregelmessigheter ved kjøretøyet, samt kunne bedømme betydningen av feilene og reagere i overensstemmelse med viktigheten, særlig sett i forhold til jernbanesikkerheten.

Føreren skal kunne prøve å avhjelpe eventuelle uregelmessigheter. Det er ikke krav til at føreren skal kunne foreta reparasjoner eller lignende.

I siste strekpunkt er det anført at fører skal være i stand til å kunne forstå betydningen av midler for vern og kommunikasjon (som for eksempel i relasjon til utkobling av kjørestrom og ATC samt kommunikasjon med trafikkstyringssentralen).

Fastsetter at fører i forbindelse med hendelser og uhell, herunder brann og personskader skal være i stand til å treffe de korrekte foranstaltninger for å sikre tog og tilkalle hjelp hvis nødvendig samt ha kunnskap om prosedyrer for evakuering av tog i nødsituasjon. Hvis toget transporterer farlig gods, skal fører være i stand til å identifisere vognene ut fra vognopptak og annen relevant informasjon.

Vedlegg V. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet

fortsatt

8. Vilkår for å fortsette kjøringen etter en hendelse som involverer rullende materiell

Etter en hendelse må førere kunne vurdere om kjøretøyet kan fortsette å kjøre og under hvilke vilkår dette kan skje, for å underrette infrastrukturforvaltningen om disse vilkårene så snart som mulig.

Førere må kunne avgjøre om en sakkyndig evaluering er nødvendig før toget kan fortsette.

9. Blokkering av toget

Førere må kunne treffe tiltak for å sikre at toget, eller deler av toget, ikke starter eller beveger seg uventet, selv under de mest vanskelige forhold.

Videre må førere ha kunnskap om tiltak som kan stanse et tog eller deler av et tog dersom dette uventet har begynt å bevege seg.

Fører skal etter en hendelse (feil og mangler) kunne vurdere om videre kjøring er mulig samt under hvilke betingelser og informere infrastrukturforvalter om nødvendig. Fører må ha elementær kjennskap til de mest alminnelige forekommende hendelser ved det relevante trekkraftkjøretøyet samt vite hvordan det skal reageres og i hvilke tilfeller bistand er påkrevet.

Anfører at fører i alle tilfeller når tog står stille skal kunne sikre at det ikke utilsiktet kommer i bevegelse samt ha kjennskap til forholdsregler til å stanse tog eller deler av tog dersom det utilsiktet kommer i bevegelse.

Vedlegg VI. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet

INFRASTRUKTUR

1. Prøving av bremsene

Førere må før avgang kunne kontrollere og beregne at togets bremsekraft tilsvarer den bremsekraften som kreves for linjen, slik det er angitt i togets dokumenter.

2. Type drift og høyeste hastighet for toget i forhold til linjens egenskaper

Førere må kunne merke seg informasjon de har fått, som fartsgrenser eller eventuelle signaleringsendringer, avgjøre typen kjøring og fartsgrense for toget på grunnlag av linjens egenskaper.

Beskriver hva fører skal kunne med hensyn til krav til bremses på den aktuelle infrastrukturen.

Beskriver hva fører skal kunne med hensyn til hvilken hastighet toget kan kjøre med gitt de opplysninger som foreligger om linjens egenskaper (som for eksempel driftsform og eventuelle endringer, stigning og fall) og type tog.

Vedlegg VI. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet INFRASTRUKTUR

fortsatt

3. Kunnskap om linjen

Førere må kunne forvente problemer og reagere på egnet måte med hensyn til sikkerhet og andre aspekter, som punktlighet og økonomiske aspekter. De må derfor ha grundig kunnskap om jernbanelinjene og installasjoner på deres rute og om eventuelle avtalte alternative ruter.

Følgende spørsmål er viktige:

- driftsmessige forhold (sporendringer, enkeltsporet drift osv.),
- utføring av en strekningskontroll og rådføring med relevante dokumenter,
- identifisering av spor som kan benyttes til en gitt type kjøring,
- gjeldende trafikkregler og betydningen av signaleringssystemet,
- driftsformer,
- linjeblokkeringsystem og tilknyttede bestemmelser,
- stasjonsnavn og -plassering, samt avstandsidentifisering av stasjoner, blokkposter mv.,
- overgangssignalering mellom ulike drifts- eller krafttilførselssystemer,
- fartsgrenser for de ulike togkategoriene som føres på linjen,
- topografiske profiler,
- særlige bremseforhold, for eksempel på linjer med sterkt fall,
- særlige driftsmessige trekk, som spesialsignaler, skilting, avgangsforhold osv.

4. Sikkerhetsbestemmelser

Førere må kunne

- starte togene bare etter at alle fastsatte vilkår er oppfylt (rute, signal for avgang, eventuell omstilling av signaler osv.),
- observere signaler ved sporet og i førerhuset, tolke disse umiddelbart og feilfritt og handle i henhold til disse signalene,
- føre toget sikkert og i overensstemmelse med de særlige driftsmetodene som kreves, anvende særlige metoder dersom det foreligger instruksjoner om dette, midlertidige fartsrestriksjoner, togkjøring i motsatt retning, tillatelse til å passere faresignaler, sporskifte, snuing, kjøring gjennom byggeområder osv.,
- respektere planlagte eller ekstra stopp, og om nødvendig utføre ekstra operasjoner for passasjerer i løpet av disse stoppene som å åpne og lukke dørene.

Beskriver hva fører spesielt skal kunne om strekningens utforming (sporforhold, signaler, topografi, stasjoner, driftsforhold, utstyr mv) samt kunne håndtere de driftsmessige betingelser på strekningen og eventuelle endringer som oppstår.

Fastsetter at fører må kunne sette i gang og føre toget sikkert i overensstemmelse med bestemmelser og prosedyrer for infrastrukturen og kunne håndtere oppståtte endringer i infrastrukturen.

Vedlegg VI. Yrkesmessig kompetanse om rullende materiell og krav vedrørende sertifikatet INFRASTRUKTUR

fortsatt

5. Føre toget

Førere må kunne

- til enhver tid kjenne togets posisjon på linjen,
- anvende bremsene for å minske farten og stanse, idet det tas hensyn til det rullende materialet og installasjonene,
- tilpasse føringen av toget i samsvar med tidstabellen og andre ordrer som er gitt for å spare energi, idet det tas hensyn til egenskapene til motorvognen, toget, linjen og miljøet.

6. Uregelmessigheter

Førere må

- være oppmerksomme, i den utstrekning togdriften tillater dette, på uvanlige hendelser vedrørende infrastruktur og miljø, som signaler, spor, energitilførsel, jernbaneoverganger, sporets omgivelser, annen trafikk,
- kjenne de særlige avstandene til tydelige hindringer,
- informere infrastrukturforvaltningen så snart som mulig om sted for og art av uregelmessigheter som blir observert, samt forsikre seg om at opplysningene er forstått,
- ta hensyn til infrastrukturen, sikre eller treffe tiltak for å sikre sikkerheten til trafikk og personer der dette er nødvendig.

7. Driftshendelser og ulykker, brann og personulykker

Førere må

- kunne treffe tiltak for å beskytte toget og tilkalle assistanse i tilfelle av en ulykke som involverer personer,
- avgjøre hvor toget skal stanse i tilfelle av brann og om nødvendig legge forholdene til rette for evakuering av passasjerer,
- gi nyttig informasjon om brannen så snart som mulig dersom brannen ikke kan bringes under kontroll av føreren på egenhånd,
- underrette infrastrukturforvaltningen om disse forholdene så snart som mulig,
- vurdere om infrastrukturen tillater at toget fortsetter og under hvilke forhold.

Beskriver krav til at fører skal være i stand til å fastsette togets posisjon, foreta nødvendige nedbremsinger, tilpasse kjøringen til ruteplanen samtidig som kjøringen skal være energieffektiv.

Krever at fører skal kunne håndtere uregelmessigheter på strekningen, herunder,

- *være oppmerksom på usedvanlige forhold i og ved sporet som er relevante for eksempel om gjenstander nær eller ved frittromsprofilen, samt informere infrastrukturforvalter på en korrekt måte*
- *ta hensyn til forhold i infrastrukturen samt treffe eventuelle foranstaltninger av hensyn til trafikken og personers sikkerhet. Det forventes ikke at en fører er ekspert på infrastruktur eller sporekspert, men føreren må ha et kjennskap til normalt forekommende uregelmessigheter i infrastrukturen (for eksempel skinnnebrudd, solslyng, manglende tungekontroll i sporveksel, slukkede signaler, feil i togkontrollanlegg, kjøreledningsanlegg, radio osv) og også kunne vurdere hva som er kritisk.*

Beskriver krav til at fører i forbindelse med driftsmessige hendelser og uhell på strekningen, herunder brann og personsaker. I den forbindelse skal fører kunne iverksette de nødvendige tiltak for å sikre tog og personer, som for eksempel informere, evakuere og tilkalle hjelp.

Språklig kompetanse

Førere som skal kommunisere med infrastrukturforvaltningen om kritiske sikkerhets-spørsmål, må inneha språkferdigheter for det språket som angis av vedkommende infrastrukturforvaltning. Førernes språkferdigheter må være slik at de kan kommunisere aktivt og effektivt i rutinesituasjoner, i vanskelig situasjoner og i nødssituasjoner.

Førere må kunne benytte de meldinger og den kommunikasjonsmetode som er angitt i TSI-drift og trafikkstyring. Førere må kunne kommunisere i overensstemmelse med nivå 3 i tabellen nedenfor:

Det er fastsatt krav til at fører skal kunne kommunisere på det språket infrastrukturforvalter har fastsatt. I Norge er språket norsk. Språkravene gjelder uavhengig av personens bakgrunn.

Nivå	Beskrivelse
5	Kan tilpasse måten vedkommende snakker på til alle samtalepartnere, kan gi uttrykk for en mening, kan forhandle, kan overtale, kan gi råd.
4	Kan takle helt uforutsette situasjoner, kan gjøre antakelser, kan uttrykke sin mening.
3	Kan takle praktiske situasjoner som medfører et uforutsett element, kan beskrive, kan føre en enkel konversasjon.
2	Kan takle enkle uforutsette situasjoner, kan stille spørsmål, kan besvare spørsmål.
1	Kan samtale ved hjelp av memorerte setninger.

